N°. 471. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . " 5.50.

WOENSDAG 2[illegible] NOVEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR,
C. H. [illegible]USAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . " 0.1[illegible]
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Waarheid. — Regtvaardigheid.

[illegible] ik wensch [illegible] en begeer, waarin ik niet zal rusten, is, om dat punt tot klaarheid te brengen waaraan ik bovenal hecht: is, *om het net aan flarden te scheuren, waarin men mij wil vangen.*

VAN ZUYLEN VAN NEYVELT.
Zitting van 23 Nov.

Niet enkel de heer VAN HOËVELL, in de zitting van Vrijdag, maar ook de heer STRENS, lid van het vorig Ministerie en op wien men, niet minder dan op den heer van ZUYLEN, de verdenking heeft trachten te doen kleven, dat hij een verraad zou gepleegd hebben tegen het Protestantisme in Nederland, heeft, in de zitting van Zaturdag, den heer VAN HALL opgeëischt, om de stukken over te leggen, die de verdenking zouden bevestigen, welke die Minister op nieuw tegen hem en den heer VAN ZUYLEN had geslingerd. De heer STRENS deed daartoe een beroep op al de Ministers, en op den heer VAN RAPPARD, thans Minister, destijds Secretaris van den Ministerraad. Hij vroeg mededeeling niet enkel van de, door den heer VAN HALL bedoelde stukken, maar ook van de notulen van den Ministerraad, opdat blijke *wat de waarheid was.*

De heer VAN HALL *zweeg.* De algemeene discussien werden *gesloten*, en onze verwachting uitgedrukt in ons vorig artikel (no. 469) werd volkomen bevestigd. Wij [illegible] Weigert de heer VAN HALL de stukken, „waarvan [illegible] ter tafel te brengen", tracht „hij nieuwe exceptien te vinden, om de aandacht van „het hoofdpunt af te leiden; men zal weten, dat hij „getracht heeft op nieuw, door insinuatien, een geacht „landgenoot, een voormalig Minister des Konings, „een voormalig *vriend* in verdenking te brengen."

In de zitting van gister (Maandag) bragt de heer VAN HOËVELL deze zaak op nieuw ter sprake. Hij herinnerde aan zijne verklaring van jl. Vrijdag:

En nu, mijne heeren, geloof ik, eene dienst aan het Ministerie, eene dienst aan den Minister van Buitenlandsche Zaken te bewijzen; wanneer ik hem onder de aandacht breng dat *thans niet meer de eer van den geachten afgevaardigde uit Zwolle vordert*, dat aan die stukken publiciteit worde gegeven, maar *de eer van den Minister van Buitenlandsche Zaken*, de eer van het Ministerie, in het belang van het Vaderland; opdat men niet de voorzeker verkeerde gevolgtrekking make, dat in Nederland een van 's Konings Ministers kunstmatig, ongegronde en onwaarachtige verdenkingen zou willen opwekken en levendig houden, ten einde nog altoos, althans bij sommigen, wantrouwen tegen zijnen voorganger levendig te houden. Ik geloof dus, dat thans niet meer van onze zijde behoeft te worden geïnsteerd op de overlegging van die stukken, maar dat het Ministerie zich in eene positie heeft geplaatst, dat *zijne eer* het volstrekt vordert.

[illegible] „trouwen" — wanneer men een dergelijken gedragslijn op het oog hield — „het Nederlandsch Gouvernement „in den vreemde kon inboezemen, indien de regerings„handelingen van den Minister in zijn omgang met de „vreemde diplomaten van denzelfden stempel zijn, als „zijn gedrag tegenover de Vertegenwoordiging?"

De heer VAN HALL heeft daarop niet langer *kunnen* zwijgen. Zijn antwoord, verward en confus, zoodat geen lid der Kamer den lijn der gedachten, die den Minister bezielden, kon volgen, steunde op *armzalige exceptiën.*

Hij had *niet* bedoeld stukken, waaruit zou blijken *dat er wel voorafgaande mededeeling zou zijn gedaan*, hij had bedoeld stukken, *betrekkelijk het geheele gedrag der vorige Regering ten deze!!* — En toch: de discussie had enkel geloopen over de praealabele mededeeling; het was, bij het bespreken van dàt punt, dat de heer VAN HALL van stukken gewaagde, die den heer VAN ZUIJLEN zouden kunnen beschuldigen?

Hij had verklaard mededeeling van stukken te zullen doen, *wanneer* hij daartoe zou worden *geïnterpelleerd*, en bij die verklaring bleef hij volharden. Alsof de opvordering tweemalen van den heer VAN HOËVELL; herhaaldelijk van den heer VAN ZUIJLEN, die onder eede zelfs wilde bevestigen, dat hetgeen de heer VAN HALL beweerde, *niet* was geschied, [illegible] waardige en indrukwekkende toespraak, van den heer STRENS: alsof dat alles niet even zoo vele malen „*interpellatiën*" waren, waarop de eer van het Ministerie de overlegging der stukken vorderde.

Eindelijk, de heer VAN HALL verklaarde de overlegging niet anders te willen, *dan ten overstaan van twee of drie respectabele mannen.* Een nieuwe uitvlugt, om welligt, als het zoo ver kwam, de zaak te doen doodbloeden, en daarover bij voortduring den sluijer des geheims te laten rusten. Neen. De beschuldiging is ten aanhoore der vertegenwoordiging, ten aanhoore der Natie, ja zelfs van Europa geslingerd tegen voormalige Ministers des Konings; die beschuldiging behoort even publiek te worden gehandhaafd.... *of gelogenstraft.*

De redenen, derhalve, — wij vragen het ieder gemoedelijk man, — door den heer VAN HALL gister aangevoerd, waarom hij *niet* zou voldoen aan het geopenbaarde verlangen tot overlegging der stukken van beschuldiging, mogen noch kunnen anders worden beschouwd, dan als *exceptiën, die geene verdere toelichting der waarheid noodig maken.*

Zeer merkwaardig en stofgevende tot menig vermoeden, zijn de volgende woorden van *de Tijd*, nadat dit blad op loffelijke wijs tot eensgezindheid aanmaant en vooral de hoop uitdrukt, dat niet langer de hartstogt heerschappij voere in de Tweede Kamer, omdat dit zoo ligt eene nieuwe losbarsting der volksdriften zou kunnen doen ontstaan.

Wilden wij niet tot elken prijs alles vermijden, wat verbitteren kon, welligt dat wij er dan toe kwamen den handschoen op te nemen, door den heer van Hall in 't strijdperk geworpen, toen hij eenige organen der dagbladpers verweet, de wet tegen de godsdienstvrijheid als eene „verschrikkelijke wet" afgeschilderd te hebben en toen hij, zonder eenig bewijs, beweerde, „dat de Paus ten vorigen jare niet altijd informatiën kreeg van een goeden kant." Wij zouden mogelijk, naar aanleiding dier ongepaste uitdrukkingen, eenige bijzonderheden in herinnering kunnen brengn, welke het, naar wij meenen, den heer van Hall niet aangenaam zou zijn aan 't licht gebragt te zien en die zijne positie niet zouden vergemakkelijken. Doch, gelijk wij zeiden, wij willen zooveel in ons is in alles vermijden wat verbitteren kan en rapen daarom den toegeworpen handschoen niet op. Alleen wenschen wij, dat men, ondanks het stilzwijgen, dat wij ons voor alsnog opleggen, desniettemin bedenke, dat de geschiedenis der zoogenaamde Aprilbeweging nog gemaakt moet worden, hoe vele ook de geschriften zijn, welke die beweging heeft voortgebragt.

Naar het schijnt zijn aan *de Tijd* bijzonderheden bekend, waaruit blijken zou, dat de insinuatie van den heer VAN HALL omtrent de inlichtingen, [illegible] gegeven, inderdaad wapenen zijn, die, even als de insinuatiën tegen den heer VAN ZUIJLEN, eigenlijk tegen den heer VAN HALL zelven konden gekeerd worden.

Wanneer het reeds verwondering mogt baren, dat, bij de zoo gewigtige algemeene discussiën over de Begrooting, bijna geen der leden van de ministeriële partij het woord voerde, om de bezwaren te doen kennen, die zij had tegen de begrooting: die verwondering werd te grooter, toen, bij de algemeene beraadslaging over het hoofdstuk van Buitenlandsche Zaken, onderscheidene leden dier partij zich haastten, om zich te verklaren vóór het amendement van den heer DOMMER VAN POLDERSVELDT, waardoor toch, in strijd met het regerings-voorstel, van de begrooting zou worden afgetrokken de daarop voorgedragen verhooging van de bezoldiging van sommige gezanten.

Minder voor het publiek, dan wel voor de leden der Kamer, was deze houding in 't oog loopend zonderling. Het was hun toch bekend, dat de meest gewigtige bezwaren, ook tegen de geheele strekking der begrooting, in de sectiën geopperd, voor een groot deel, waren voortgekomen van de zijde der ministeriëlen; en daar de Regering noch in de strekking, noch in de onderdeelen dier begrootingswetten eenige verandering had gebragt, mogt men verwachten, dat zij, die getoond hadden, bij het onderzoek in de sectiën, zich tegen verderfelijke beginselen en tegen het begin van uitvoering daarvan te zullen verzetten, ook hunne stem in de *openbare zittingen* zouden doen hooren.

Dat gebeurde evenwel niet. Een algemeen stilzwijgen deed het voorkomen, alsof de inhoud der voorloopige verslagen enkel van de zijde der oppositie ware voortgekomen, en de ministeriëlen *uit overtuiging* zich bij de begrootingswetten hadden nedergelegd. Na het bekend worden van het amendement des heeren DOMMER was de algemeene gedachte, dat dit amendement zou worden *aangenomen*, en dat de Min. van Buitenlandsche Zaken zich tegen die aanneming slechts flaauwelijk zou verzetten; omdat men het denkbeeld niet *kon* aannemen, dat het Ministerie, in deze tijden van algemeenen druk, het ernstig zou hebben kunnen meenen, om eene verhooging door te drijven van de bezoldiging, dier ambtenaren, die in weelde zich baden, terwijl honderde ongelukkige kleinere ambtenaren naauwelijks dagelijks brood aan hun gezin kunnen verschaffen. Van dáár welligt, dat de ministeriële leden, de heeren SANDER, DIRKS en VAN HEIDEN REINESTEIN zich haastten, om hunne overtuiging niet langer te verbergen en te verklaren, dat de voorgestelde verhooging hunne goedkeuring *niet* kon wegdragen.

De taktiek was duidelijk; men wilde, door aanneming van het amendement, ook de aanneming van het hoofdstuk mogelijk maken. Men wilde tevens, door, ten aanzien van een *vermeend* ondergeschikt punt, te stemmen tegen de Regering, een duidelijk bewijs van onafhankelijkheid geven.

De heeren VAN NISPEN, HUGENHOLTZ en VAN HOËVELL gaven nogtans plotseling aan den loop der discussiën eene geheel andere wending. *Na* dat toch tot aller verwondering, nog vóór dat het onderwerp aan de orde was, ministeriëlen zich *tegen* het voorstel der regering hadden verklaard, deelde de heer VAN NISPEN mede, dat in *zijne* sectie *schier allen*, „die anders gewoon „zijn het Ministerie te ondersteunen, *zich tegen de ver„hooging hadden verklaard*" en werd dit door den heer HUGENHOLTZ nader bevestigd, die vooral deed uitkomen, hoe zelfs de ministeriële partij „*zich tegen de „geheele strekking der begrooting had gekant*." De heer VAN HOËVELL nam, uit een en ander, aanleiding om de taktiek, die scheen gevolgd te worden, toe te lichten, maar deed daarbij de hoogst gewigtige vraag: of het amendement van den heer DOMMER wel inderdaad was een punt van ondergeschikt belang; dan of het [illegible] *het stel„sel des Ministers van Buitenlandsche Zaken*"? Dat stelsel toch was ten vorigen jare ontwikkeld; het bestond in eene aanzienlijke verhooging van de tractementen der gezanten; en de tegenwoordige voordragt moest beschouwd worden als het begin tot uitvoering van dat stelsel. Werd dus het amendement van den heer DOMMER aangenomen, dan kon men daarin niets anders zien „*dan eene afkeuring der Kamer van het stelsel „van den Minister van Buitenlandsche Zaken.*"

Deze opmerking was zóó juist, dat de heer VAN HALL, ofschoon de aanneming van het amendement niet aanmerkende als een bewijs van [illegible], nogtans de verklaring aflegde, „dat dit *amendement tegen „de hartader van zijn stelsel was gerigt.*" Hij wenschte nogtans *niet* te [illegible] op de stemming en zou derhalve *niet* [illegible] *wat hij, na de aanneming van 't amendement zou doen.*

[illegible] was juist *in ronde woorden* zeggen aan hen, die de parlementaire taal begrijpen, wat de Minister wilde hebben, dat de leden zouden weten.

[illegible] ondergeschikt punt werd, op die wijs, te regt, het amendement, zoo als het van voorsprong was, eene *levens-quaestie* voor den heer VAN HALL.

En wat zal nu geschieden? De dag van heden zal het ons welligt leeren.

Reeds hebben onderscheidene ministeriële leden gewis te voorbarig in hun oordeel, zich *vóór* het amendement verklaard; er zijn verschillende getuigenissen afgelegd, die bewijzen dat de meesten van hen, die gewoonlijk het Ministerie ondersteunen, zich in de sectiën in *gelijken zin* verklaard hebben.

Bij getrouwheid aan beginselen, bij getrouwheid aan overtuiging, *moet* derhalve de regeringsvoordragt vallen. Wordt zij *aangenomen*, dan zien wij, bij de eerste stemming reeds, de voorspelling van den heer VAN HOËVELL, bewaarheid; namelijk: *„als deze begrooting „wordt aangenomen, het zal zijn omdat vele leden hunne „overtuiging hebben ten offer gebragt, ten einde maar „dit Ministerie, het koste wat het wil, te behouden.*

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Ook heden is uit het Oosten weinig nieuws. Eene depêche uit Weenen heeft reeds bekend gemaakt, dat tot op den 16 niets belangrijks voor Sebastopol was voorgevallen, sedert de slag bij Inkermann, waardoor de onjuistheid blijkt van het door de *Times* medegedeelde dat op den 13 weder een nieuwen grooten slag zou zijn geleverd.

Wat betreft den slag, die den 18 zou zijn geleverd, ook daarvan is thans te Parijs geen sprake meer. Men heeft dus ten deze geene ontkenning, maar ook geene bevestiging. Wij hellen echter tot ontkenning over.

Reeds gister hebben wij eenige zinsneden medegedeeld uit den brief van den Keizer der Franschen aan generaal Canrobert om hem zijne tevredenheid te betuigen over het gedrag der Fransche troepen in het Oosten. In dat stuk worden twee feiten bevestigd, waarvan bereids melding gemaakt is: te weten dat er geene aanvallende operatiën zullen plaats hebben van de zijde der Fransche troepen voor en aleer de noodige versterkingen zijn aangekomen, zoodat de aanval, welken men niet doen wil dan met alle kansen van welslagen alzoo uitgesteld is; en dat in Bessarabie eene belangrijke afleiding ondernomen zal worden. De Keizer zegt in zijn brief niet door wien die afleiding zal geschieden; maar het is waarschijnlijk dat Z. M. doelde op het zenden van twee afdeelingen van het Fransche leger naar de Vorstendommen. Die beide afdeelingen zouden zijn zamengesteld uit ongeveer twintig duizend man, op welke de [illegible] het doen hunner aanvallende beweging.

Doch wij mogen onze lezers ten aanzien der aanvallende beweging van het Turksche leger tegen Bessarabie de volgende opmerking niet onthouden: Eene depêche uit Weenen zegt, dat het *Fremdenblatt*, een blad dat in die hoofdstad wordt uitgegeven, heeft medegedeeld dat Omar-Pacha den 17 uit Konstantinopel bevel ontvangen heeft, om tot nader orde, de marsch der Turksche troepen naar den kant van Moldavie te staken.

Dit berigt was aanvankelijk te zeer in strijd met al de uit Frankrijk ontvangene mededeelingen, en het *Fremdenblatt* blijkt dikwijls niet goed onderrigt te zijn, om aan dit berigt al dadelijk geloof te hechten. Van daar dan ook dat daarvan door ons vroeger geene melding gemaakt is. Doch eene nadere depêche uit Weenen, welke uit eene meer geloofwaardige bron komt, heeft hetzelfde berigt bevestigd, daarbij terugkomende op een ander gerucht volgens hetwelk uit Konstantinopel aan Omar-Pacha bevel gegeven zou zijn om onmiddellijk 20,000 man naar Varna te zenden, die van daar naar de Krim ingescheept zullen worden. Indien aan Omer-Pacha orde gegeven is, om zijne operatiën in Bessarabie te staken dan is dit, welligt goed overeen te brengen met de uit Frankrijk ontvangene mededeelingen, dan zou de expeditie naar Bessarabie niet alleen gestaakt, maar [illegible] zaak van groot belang zijn, in dien zin namelijk, dat het staken der beweging slechts voorloopig zou zijn, en dat Omar-Pacha, alvorens verder voort te rukken, de aankomst van 20,000 Franschen moest afwachten, die reeds naar de Vorstendommen gezonden zijn. Doch dit is slecht eene bloote onderstelling. De *Constitutionnel*, welke heden ochtend de depêche uit het *Fremdenblatt* [illegible] te kunnen verzekeren, dat zij geheel onjuist is.

De *Egyptus*, welke den 15 uit Konstantinopel vertrokken is, is in den nacht van Zaturdag op Zondag te Marseille aangekomen; maar brengt volstrekt geene berigten aangaaande de geallieerden mede. Bij het vertrek der paketboot uit de Krim was zij door tegenwind in de Zwarte zee teruggehouden en van daar dat zij nog niet te Konstantinopel is aangekomen.

De bijzonderheden, welke de door de *Egyptus* medegebragte berigten bevatten zijn niet nieuw en geheel van ondergeschikt belang. Alleen blijkt daaruit, dat de Porte op het voorbeeld der Westersche mogendheden belangrijke versterkingen naar de Krim zendt. De berigten omtrent het leger in Azie zijn van weinig beteekenis. Het ontwerp eener leening door Engeland en Frankrijk aan te gaan waarvan sprake was, schijnt uitgesteld te zijn. Uit [illegible]rijk wordt de inhoud van een belangrijk stuk medegedeeld, de depêche namelijk der 9 dezer door den heer [illegible] graaf Esterhazy gerigt in antwoord op de [illegible] Russische kabinet van 30 Oct.

[illegible] een zeer vriendschappelijken toon vervat en ook bijzonder gemagtigd is, heeft juist dezelfde beteekenis, die wij daaraan gehecht hebben. Dit stuk geeft volstrekt het voornemen niet te kennen om met Rusland in oorlog te treden; maar integendeel [illegible] het de hoop op herstel van den vrede uit. Oostenrijk weigert eenige verbintenis aan te gaan waardoor zijne vrijheid van handelen in eenig opzigt gebonden wordt.

In hetzelfde stuk wordt ook de meening uitgedrukt, dat al wat betreft gemeenschappelijke stappen bij het kabinet van St. Petersburg te doen, met het doel om het op nieuw aan te sporen tot aanneming der vier waarborgen, vooraf door de Duitsche regeringen moeten geregeld worden, alvorens daaromtrent een voorstel bij den Duitschen rijksdag gedaan wordt. De overeenstemming der beide groote Duitsche mogendheden wordt thans als een *fait accompli* beschouwd.

De vrijwillige aanneming door Rusland van de vier waarborgen, ofschoon nog niet officiëel, wordt niettemin, thans ook als stellig en zeker beschouwd.

Men weet, dat te Denemarken eene ministeriële crisis is ontstaan. Ons ontbreken tot dusverre nadere bijzonderheden deswege. Alleen vernemen wij, dat de heer Reventlow, afgezant van Holstein, Moltke, afgezant van Sleeswijk, en Harsen, Minister van Oorlog, respectivelijk vervangen zijn door de heeren Scheel, Warnstadt en Bulow.

Men zal zich herinneren, dat de uitslag der verkiezingen voor den nationalen raad in het kanton Tessin de overwinning verzekerd heeft aan de beide vereenigde opposition der regter- en linkerzijde tegen de regeringspartij, en dat dientengevolge de leden van den staatsraad (uitvoerende magt) van het kanton, hun ontslag genomen hebben. Het was eerst in de zitting van 23 November, dat de groote raad (kamer van afgevaardigden) van het kanton geroepen werd om zich over deze aangelegenheid te verklaren, en met 66 tegen 33 besloot de staatsraad uit te noodigen zijn ontslag in te trekken. Wat betreft het voorstel om eene constituerende vergadering te belasten met de herziening der Grondwet, is met 64 tegen 37 stemmen verworpen.

Eindelijk is eene commissie benoemd, om voorstellen tot verzoening te doen; maar volgens eene telegrafische depeche, den 24 November te Bern aangekomen, zouden alle pogingen daartoe aangewend schipbreuk geleden hebben.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DINGSDAG, 28 NOVEMBER.

ALGEMEENE DISCUSSIE OVER HET IIIde HOOFDSTUK.

(*Buitenlandsche Zaken*).

De heer THORBECKE heeft gisteren de redenen ontvouwd waarom, z. i., noch de woorden, noch de handelwijze van den Min. van Buitenl. zaken, tot dusver voor hem waarborg opleveren van het goed beleid onzer buitenlandsche aangelegenheden. De gronden, die de Minister tegen zijne redenen heeft ingebragt, berusten deels op een misverstand of op onjuiste voorstelling van zijne bedenkingen. Spr. zal niet gewagen van den toon waarop de Minister ook gisteren zijne politieke tegenstanders bejegende. Hij zal daar alleen dit op antwoorden, dat als de kamer dat voorbeeld volgde, zij de traditien van parlementaire gepastheid en betamelijkheid geheel zou verliezen.

Het kan echter zijne verschooning daarin vinden, dat het moeijelijk is, voor iemand die ongelijk heeft, zich steeds bedaard te houden. Spr. zal zijn antwoord in drie deelen splitsen, en spreken: *a* over de interpellatie die hij vroeger de eer had te doen; *b* over de verstandhouding die hij nog wenscht dat van hier gevestigd wordt tusschen de neutrale mogendheden; en *c* over de publiciteit in zake van diplomatie.

Wat het eerste punt betreft, merkt Spr. op, dat de Minister begonnen is met te verklaren, dat hij (Spr.) geen vertrouwen in hem stelde. Spr. zegt, dat hij het woord niet gebezigd heeft. Het is opmerkelijk, zegt Spr., dat de Minister, die zich verblijdt bij hem geen vertrouwen te hebben, den voormaligen Minister van Binnenlandsche Zaken zoo dikwijls tot zijne eigene regtvaardiging aanhaalt. De Min. beschouwde het als eene persoonlijke onderscheiding, dat Spr. het Depart. van Buitenl. Zaken tot doelwit zijner interpellatie (gelijk de Min. zeide) had gekozen.

Spr. antwoordt dat het hem niet te doen was om persoonlijke onderscheiding maar om de zaak [illegible] stand waarin wij ons bevonden, een toestand waarin wij geraakt waren ten gevolge van de sedert het vorig jaar in Europa plaats hebbende omstandigheden. Ook zeide de minister dat men het bestuur door interpellatien zoo moeijelijk mogelijk maakte. Spr. vraagt of eenig lid zoodanige interpellatie, als door hem gehouden is, anders zou ingerigt hebben, ten aanzien zelfs van een minister, van wiens rigting beleid men overtuigd was. Er was noch onheuschheid noch onvoorzigtigheid in zijne interpellatie gelegen, hij wenschte licht te bekomen.

Spr. meent in de tweede plaats dat er een misverstand gerezen is omtrent hetgeen hij bedoelde met verstandhouding tusschen de neutrale mogendheden. Ook de heer van Goltstein heeft dit verkeerd opgevat. Deze zeide zoodanige banier van verstandhouding niet opgerigt te willen hebben. Nederland moet niet treden in de algemeene aangelegenheden van Europa. In dergelijken zin heeft de Minister het ook opgevat en gezegd, actie brengt reactie te weeg.

Spr. zegt dat hier misverstand plaats heeft. Hij doelde niet op verstandhouding om invloed op de algemeene aangelegenheden of den loop van den oorlog tusschen de mogendheden, uit te oefenen. Neen dat is de bedoeling niet, dat zou zelfs strijdig zijn met de handhaving der neutraliteit. Wat hij bedoelde was eene verstandhouding omtrent de regten der neutralen, in verband met de bescherming van handel, scheepvaart en nijverheid in het algemeen. Zijn doel was dergelijke vragen over de neutraliteit aan de gezamenlijke beraadslaging te onderwerpen en deswege eene billijke beslissing voor te spreken bij de oorlogvoerende mogendheden.

Zijn doel was, als 't ware, om een orgaan te creëeren bij de oorlogvoerende mogendheden, in al wat betrekking heeft tot de regten der neutralen. De Minister zeide, dat als men reclameren wil, er dan aanleiding tot reclame moest zijn. Dus zegt Spr., als die aanleiding bestond, dan is de Minister het toch eens, dat er reclame moest gedaan worden. Maar, vraagt Spr., bestond er dan geene aanleiding daartoe, z. i.: ja, naar al hetgeen in de laatste tijden over neutraliteit is voorgevallen.

Ten derde wat de publiciteit in zake van diplomatie betreft, wat heeft hij gewenscht? dat wij, neutralen staat, al die bondgenooten zouden voorlichten en voorgaan, die in de beschaafde wereld tegenwoordig de regten en belangen der neutralen beschermen. Spr. heeft geene onbeperkte publiciteit. [illegible] Hij heeft zich zelfs tot enge grenzen beperkt. En wat heeft nu de Min. gedaan? Deze heeft een beroep gedaan op den vroegeren Min. van Binn. Zak. die, gelijk hij zeide vroeger alle publiciteit wilde uitsluiten.

Het is Spr. hier op nieuw gebleken, hoe voorzigtig men met aanhalingen moet zijn. Hij heeft dit in de laatste dagen meermalen gezien. Hij staaft dit door uit het Bijblad voor te lezen wat hij verschillende gelegenheden door hem is gezegd, zeer afwijkende van het verhaal dat men daarvan in sommige gehouden redevoeringen gaf, en hij leest juist, in tegenstelling met het beweerde, voor, dat hij steeds als het regt der vertegenwoordiging beschouwd heeft om ook over de buitenlandsche politiek inlichtingen te vragen, en evenzoo dat het de pligt der Regering is om aan de vertegenwoordiging het noodige licht te verschaffen.

Men vroeg wanneer het vorig gouvernement aanleiding tot publiciteit in zake van buitenlandsche quaestiën heeft gegeven. Doch dit is, z. i. de vraag niet, maar wel waar het vorig gouvernement ooit publiciteit geschuwd heeft, als er aanleiding daartoe bestond. Hier bestaat sedert een jaar aanleiding om over menigvuldige aangelegenheden inlichting te vragen. Dit is het gevolg van onzen toestand en van dien van Europa, sedert het vorig jaar. Waar blijkt het, vraagt Spr., dat hij of het vorig gouvernement ooit inlichting geweigerd heeft?

De heer ROCHUSSEN herinnert zich geenerlei discussie over eenig hoofdstuk der begrooting, die zoo beheerscht wordt [illegible] die bovendien zijn behandeld, hoe gewigtig overigens ook, zijn daardoor op den achtergrond geraakt. De Nederlandsche Natie is eene voorzigtige, en Spr. gelooft derhalve dat het bespreken van netelige quaestiën inderdaad thans ongeraden is. Wat 't amendement betreft, Spr. zag in dat amendement aanvankelijk in geenerlei opzigt een soort van votum van wantrouwen, waarin hij bevestigd werd door de adstructie van den voorsteller des amendements, die verklaarde dat zijn voorstel alleen ten doel had eene financiële quaestie te beslissen. De heer van Hoëvell zag er evenwel in, een aanval op de hartader van het stelsel des Ministers; Spr. houdt zich aan de woorden van den voorsteller en zal dus 't amendement uitsluitend beschouwen uit een financieel oogpunt.

De VOORZITTER verklaart, dat het amendement uitsluitend te behandelen, nog niet aan de orde is.

De heer ROCHUSSEN wil gaarne een voorbeeld geven, dat hij eerbied voor de leiding heeft van den Voorzitter; maar hij moet toch opmerken, dat reeds zeven leden over 't amendement gesproken hebben.

De VOORZITTER kan niet toelaten dat de heer Rochussen thans exclusief spreke over het amendement zelf; hij verzoekt dus, dat de Spr. zijne rede in een anderen vorm zal overgieten.

De heer ROCHUSSEN acht dit moeijelijk en zal dus liever van 't woord voor 't oogenblik afzien.

De heer SLOET TOT OLDHUIS is het met den heer Thorbecke eens met diens meeningen over de verhouding van onze inter-nationale betrekkingen en de publiciteit, die daaraan behoorde te worden gegeven. [illegible] vertegenwoordiging en van nationaal belang [illegible]

Vooraf moet Spr. zijn leedwezen betuigen, dat door de rede van den Minister bevestigd is het sinistre gerucht, dat de zaak van *de jonge Albert* door *geld* is uit de wereld gemaakt; met die verzachting, dat dit niet geschied is *met kracht van geld*, maar met *een beetje geld*. Die zaak is geene geld-quaestie; maar hij ducht, dat zij niet zal strekken om het aanzien van Nederland in 't Buitenland te verhoogen; integendeel, hij gelooft dat de zaak van Gibson daardoor minder goede uitkomst belooft op te leveren. De Minister had zich beroepen op de uitspraak van handel en nijverheid, ten aanzien van zijn beheer van Buitenlandsche Zaken, en nu wenscht Spr. juist over eenige gewigtige handelsbelangen vragen te rigten tot den Minister.

1o. De Handel en Scheepvaart hadden met aandrang verlangd, dat in Australie Nederl. consuls zouden worden aangesteld; zoo mede in de Engelsche kolonien en aan de Kaap. Spr. weet wel, dat onze achterdochtige en reactionaire politiek in zake van kolonien dit schijnt te beletten; maar nu wenscht Spr. toch te weten, of aan het verlangen

van den handel is voldaan, of de maatregelen daartoe zijn voorbereid, dan wel of men in zijne reactionnaire koloniale politiek wil blijven volharden?

2o. Voor eenige jaren bestond te Amsterdam eene kleine handel-maatschappij op de kusten van Afrika. Zij verloor ½ millioen, en werd ontbonden. Een Rotterdamsch handelshuis vatte de zaak op, en binnen weinige jaren gelukte het dit huis reeds acht schepen in de vaart te brengen. De ontbonden maatschappij wist tot 3 of 4 malen te verwerven, dat er oorlogschepen naar de kusten van Afrika werden gezonden, om den schrik te brengen onder de inboorlingen. Het Rotterdamsch handelshuis heeft nu gelijk verzoek gedaan; de Kamer van Koophandel te Rotterdam ondersteunde het; de Minister van Marine achtte het nuttig; de schepen lagen zeilklaar, en ziet, plotseling komt er tegenbevel en de schepen worden naar de Oostzee gezonden. Spr. vraagt inlichting omtrent deze zaak.

3o. Vestigt Spr. de aandacht op de Hollandsche republieken aan de Vaal-rivier en Vrije Oranje-staat. Spr. had vroeger den wensch geuit, dat Nederland die republieken zou erkennen; die republieken hebben dit jaar nog getoond, dat zij door aanvrage van onderwijzers, geestelijken en boeken, de betrekkingen met een oud moederland niet vergeten willen. De handel breidt zich in zoo groote verhouding uit in de binnenlanden van Afrika, dat het aanknoopen van relatiën [illegible] werden geacht. Spr. wenscht [illegible] te weten, door welke handelingen in het [illegible] zich de belangstelling in deze zaak heeft [illegible], die de Min. verklaard had in deze zaak te stellen.

4o. behandelt Spr. het punt van het tractaat van N. Amerika met Japan. Spr. acht het van het uiterste belang te weten, wat eigenlijk de inhoud is van dat tractaat, en daarom wenscht hij te vernemen of de Min. dat tractaat kent, en zoo ja, of hij het aan de Kamer zou willen mededeelen?

5o. vraagt Spr. of het geschil van louter financiëlen aard, betrekkelijk Luxemburg weldra zou ten einde gebragt zijn. De Min. zou derhalve wel doen van over den aard en den stand der zaak te willen mededeeling doen en de stukken ter griffie te deponeren.

Spr. eindigt met eene algemeene opmerking. Zij is deze: dat Nederland in 't buitenland niet dat aanzien heeft, [illegible] aanspraak mag maken. Nederland [illegible] gekend [illegible] en toch magtige koloniën bezit, eene schoone handelsvloot, een voortreffelijke landbouw heeft. België streeft ons vooruit en toch [illegible] bij ons, zoo vele gelijkenissen, wat heeft België verre vooruit gebragt, die door Spr. werden aangetoond en opgesomd. Waaraan moet dat zonderlinge en bedroevende verschijnsel worden toegeschreven? Spr. schrijft het toe aan de wijze, waarop onze diplomatie werkzaam blijft in het buitenland. Bekwaamheid staat voorop; en de diplomatieke spring-in-'t-velds met de allures van een saletjonker, schijnen hem toe minder indruk te zullen maken dan een [illegible] Hollander, al is hij dan ook uit den [illegible] stand geboren. Spr. ziet in het diplomatiek [illegible] aan de hoogeschool moest eene betere opleiding [illegible] diplomaten. Spr. eindigt met te verklaren, dat hij zijne stem *niet* zal geven aan de verhooging der bezoldiging van gezanten.

De heer VAN AKERLAKEN komt terug op de bewering van den heer van Hoëvell, dat de aanneming des amendements zou zijn een afkeuring van den Minister, omdat het amend. is gerigt tegen de karakter van het stelsel des Ministers. Spr. betreurt die uitdrukking; want daardoor schijnt de poging niet te zullen gelukken, die men zoo gaarne heeft willen aanwenden om de aangevraagde verhooging te doen vervallen. Spr. kan niet zien, dat in de verhooging zou zijn gelegen *het stelsel* van den Minister; hetgeen hij o. a. staaft door de aanhaling van eene meening des vorigen Ministers van Buitenlandsche Zaken, tengevolge waarvan mede verhoogingen in het verschiet waren aangekondigd.

't Is waar, de Minister is van de noodzakelijkheid der verhooging *overtuigd*; maar daarom is 't geene reden voor den Vertegenwoordiger om de aangevraagde sommen gaaf toe te stemmen; het belang der Natie moest boven al in 't oog worden gehouden. Weigering van de aangevraagde gelden acht Spr. *niet* in te sluiten afkeuring van het stelsel des Ministers. Daarom betreurt Spr. dat de Minister zich [illegible] ging; en dan zal hij stemmen vóór het amendement. Want wanneer men verhoogen wil, dat men dan verhooge het tractement van de ambtenaars, die nauwelijks leven kunnen; maar niet dat van diplomaten, die tot de rijksten in den lande behooren. De nood der kleine burgerij is zeer groot; en men [illegible] wat men *kan*, [illegible].

De heer VAN EGK vraagt den Minister, of er de regering in het vervolg meerdere toelichting zou willen geven bij de indiening der begrootingswetten? Spr. wijst op de zaak van Luxemburg, als een bewijs, dat de Regering nog geene omtrent die zaak behoorlijke inlichtingen heeft gegeven. Tevens kan Spr. niet erkennen, waarom men verlegt de verklaring van den heer van Hoëvell dat het amend. treedt in de karakter van het stelsel des Ministers, *nadat* de Minister zelf verklaard had, dat die uitlegging de ware was.

Ten aanzien van de zaak van Gibson, vraagt Spr. onder anderen aan den Minister, hoe een zijner brieven van den Heer de Belmont, overeen te brengen is met het beweren des Ministers, dat de expeditie de schuld had gedragen van het wegzenden der stukken van Gibson. Uit dien brief blijkt toch, dat de stukken zelfs *niet geopend zijn* aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken. Ten tweede vraagt Spr. of het waar is, dat Gibson op 3 October in het land is geweest; en zoo ja, hoe men dat heeft kunnen toelaten, na de verklaring deswege op 26 September in de Tweede Kamer afgelegd. Ten derde vraagt Spr., of de stukken *thans* van Gibson zijn terug ontvangen?

De heer VAN BOSSE komt terug op hetgeen de heer VAN HALL heeft aangevoerd, bij diens vergelijking van het cijfer der uitgaven met vroegere cijfers. Uit officiële stukken bewijst Spr. dat de bezuinigingen, onder het vroeger bestuur van den Hr. VAN HALL tot stand gebragt, zeer luttel waren, en dat op generlei goeden grond steunt de bewering, dat zes millioen zouden zijn bezuinigd.

Over het hoofdstuk zelf verklaart Spr. dat hij de voorgestelde verhooging beschouwt als een eerste stap op een verderfelijken weg, dien wij voor altijd hadden moeten verlaten. Hij zal dus stemmen voor 't amendement, en geenszins de quaestie van vertrouwen of wantrouwen daarbij doen gelden.

De heer VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT komt terug op de zaak rakende de overlegging van de stukken. Spr. neemt acte van de woorden des Ministers, gister uitgesproken, *dat de stukken niet doelen op de voorloopige mededeeling, maar alleen op het geheele gedrag der vorige Regering*; want daaruit wordt door den Minister erkend dat de waarheid van zijne verklaringen boven alle verdenking verheven is. [illegible] hebben [illegible] stukken rakende de handelingen *in het geheele ministerie*. Spr. gelooft, dat wanneer men uitgaat van de stelling dat het vorig Ministerie moest *beletten* de kerkregeling; dat dan gewis stukken konden worden geproduceerd, die het in een ongunstig daglicht stellen; andere stukken van anderen aard kunnen er niet zijn. Het staat *nu* vast, dat de waarheid zijner verklaringen gestaafd is; Spr. gelooft dus niet noodig te hebben, nader aan te dringen op overlegging, maar ook dan wanneer dit nog noodig zal bevonden worden, eischt Spr. eenvoudige overlegging der stukken *aan de Kamer*, zonder, tengevolge van eene opzettelijke interpellatie, de regering aanleiding te geven, om die stukken te illustreren, gelijk vroeger was gedaan.

Naar aanleiding van eene vraag, in het verslag gedaan, merkt Spr. tevens op, dat het hem onraadzaam voorkwam, om de missiën van Rome en Turijn te vereenigen, in een persoon.

De MIN. v. BUITENL. ZAKEN hoopt één punt te behandelen, zoo dat het niet meer noodig zal zijn daarop in deze vergadering terug te komen, namelijk het punt der mededeeling. De Minister herhaalt, dat hij de stukken *niet* heeft medegedeeld om de reeds bekende redenen. Alleen op *interpellatie* zal hij ze mededeelen, en daarom alleen omdat hij ze dan wil toelichten op eene wijze, waaruit blijken zal, dat uit die overlegging geene verkeerde consequentiën voor hem kunnen getrokken worden.

Overgaande tot de beantwoording der Sprekers, die het woord gevoerd hebben, [illegible] zijn gevoel van gelijkheid van alle standen [illegible] het altijd en altijd aanvullen van de hooge standen; want dan zou het schijn hebben, alsof aan de mindere standen onregt werd aangedaan. Met betrekking tot de diplomatie meent de Minister, dat de mindere standen zich niet vertoonen om daarin betrekkingen te vervullen, juist zoodat de belooning, daaraan verbonden, te schraal is om er van te leven op den voet zoo als dit behoort.

De Minister deelt den wensch, om Consuls te plaatsen in Australië; maar omstandigheden, die hier niet kunnen aangevoerd worden, beletten dit voor het oogenblik. — De reden, waarom oorlogschepen niet naar de kust van Guinea zijn vertrokken, is deze, dat de regering gemeend heeft dit niet te moeten bevelen ten believe van een Rotterdamsch handelshuis. — Des Ministers sympathie is warm voor de Hollandsche republieken in Afrika; maar Nederland komt de erkenning van vreemde staten niet aanbieden. De weg om die erkenning te verkrijgen, is door den Minister aangewezen [illegible] personen, die daarin belang gesteld hebben. — Over het tractaat met Japan, zal de Minister van Koloniën inlichtingen geven. — Betrekkelijk het geldelijk geschil met Luxemburg, verklaart de Minister dat er eene belangrijke schrede vooruit is gedaan, hij is bereid alle inlichtingen te geven, maar gelooft dat dit de Vergadering geen belang zal inboezemen.

Voorts beantwoordt de Minister den heer THORBECKE [illegible] *Albert* niet was afgekocht door geld; dat er aan Engeland niets was toegegeven. — Eindelijk verklaart de Minister, dat hij gisteren zijne opinie heeft gezegd omtrent de strekking van het amendement en dat hij daarbij blijft persisteren. (De Minister voegt er nog eene zinsnede bij, die evenwel niet was op te vangen.)

De heer VAN ZUYLEN VAN NIJEVELT is verlegen wat hij den Min. zal antwoorden, en toch moet hij dit doen. De Minister heeft op nieuw getracht terug te komen op 't geen hij vroeger had gezegd; en de Spr. herinnert in 't kort al de tegenstrijdige verklaringen des Ministers, en verklaart dat de vergadering daarvan acte neme.

Wat betreft het voorstel tot interpellatie, Spr. zal zich bedenken over die zaak; wat het komt Spr. voor dat het na [illegible] Minister geene moeielijke zaak zou zijn om, na twee jaren zoodanig de stukken te commentaren, dat men er uit bewijze wat men zoo gaarne wenschen zou te wezen. Spr. neemt evenwel voorloopig acte van de nu [illegible] toezegging des Ministers *dat hij de stukken bij eene interpellatie zal overleggen*.

De heer BAUD zal, door te stemmen voor 't hoofdstuk een bewijs geven van sympathie voor de regering. Spr. betoogt in 't breede dat onze buitenlandsche zaken juist nu getrouw en op behoorlijke wijze worden behartigd. (Hoe gaarne wij ook een behoorlijk verslag gaven van 't geen de geachte Spr. betoogde, is ons dit onmogelijk. Ieder die 't zwakke orgaan des Sprs. kent, zal beamen, dat de klank daarvan niet zoo geregeld doordringt tot het publiek, als noodig is om een behoorlijk overzigt te leveren.)

Spr. eindigt met te verklaren, dat hij niet in staat is om precies te beoordeelen, wat de gezanten al of niet noodig hebben; maar hij heeft het ook niet noodig te weten, want het is hem voldoende dat een man, als de heer van Hall, verklaart dat het geld noodig is. Die verklaring is hem voldoende, om wat er gevraagd wordt toe te stemmen.

De heer VAN EGK geeft ten antwoord aan den heer BAUD, wat betreft diens verdediging van het Ministerie, de Spr. beklaagt zich voorts, dat de Regering niet eene enkele zijner bedenkingen had beantwoord. Vooral dringt hij aan op ophelderring rakende het voorgevallene met de expeditie der stukken van Gibson, en omtrent de aanwezigheid van genoemden persoon hier te lande.

De Heer THORBECKE beantwoordt den Minister van Buitenlandsche zaken nog nader omtrent eenige punten.

De heer STRENS herinnert, dat hij in zijne rede van jl. Zaturdag had verlangd mededeeling van alle stukken aan de Kamer betrekkelijk de kerkelijke regeling. Na 't geen de Minister daarvan gister en heden heeft gezegd, *blijft de Spr. verlangen naar mededeeling* van die stukken. Tot zoolang zal Spr. het stilzwijgen over die zaak in de Kamer bewaren; want zonder die overlegging is elke loijale discussie onmogelijk gemaakt.

De heer VAN GOLTSTEIN verdedigt de politiek van den Minister van Buitenlandsche zaken en de aangevraagde verhooging van de bezoldiging van gezanten.

De algemeene discussiën worden daarna gesloten.

Discussiën over de artikelen.

De art. 1, 2, 3 en 4, worden zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij art. 5 komt in discussie het amend. van den heer DOMMER, betrekkelijk de weglating van de voorgestelde verhooging der bezoldiging van gezanten.

De heer DOMMER licht het amendement nader toe in dien zin, dat zijn voorstel volstrekt de bedoeling niet had, om eenig votum van wantrouwen of vertrouwen uit te lokken. Spr. meent, dat de regering of de kotting vraagt en derhalve slechts toegeeft aan een aandrang, die in volgende jaren herhaald zal worden en dus tot meerdere uitgaven van jaar tot jaar zal leiden; of *te veel*, omdat in wezenlijke behoeften zoo die bestaan, niet door de aangevraagde som kan voorzien worden. Het amend. was dus [illegible], omdat het wil afsnijden den eersten stap, dien men wil doen op den verderfelijken weg tot vermeerdering van uitgaven.

Spr. eindigt met te verklaren, dat hij hoopt dat de regering zijn voorstel in gelijken zin moge opvatten; maar indien de Minister zou blijven persisteren bij zijn gevoelen, om er in te zien een afkeuring van zijn stelsel, hij zou zich door dergelijke bedreiging niet laten afhouden om te doen wat zijn pligt als Volksvertegenwoordiger hem gebiedt.

De heer VAN AKERLAKEN wenscht eene schikking te beproeven tusschen den Minister en hen die meenen dat de uitgaven niet verhoogd mogen worden. Daarom draagt hij voor een amendement, strekkende om in plaats van *f* 12,500 maar af te trekken *f* 6000. De voorsteller hoopt, dat de Minister zich met dit amendement zal vereenigen.

De heer LUYBEN verklaart zich met het „halfe" van den heer Akerlaken voorloopig niet te kunnen vereenigen; wat de zaak zelve betreft, hij gelooft dat men moet beginnen met te verhoogen de bezoldiging van mindere ambtenaren, indien het beginsel daartoe werd aangenomen; maar nooit met dat der gezanten.

In geweten acht hij zich verpligt mede te werken tot de aanneming van den heer Dommer; maar hij ziet in dat amendement geene afkeuring van den Minister, in wien hij geen wantrouwen stelt.

De MIN. v. BUITENL. ZAKEN verklaart, dat hij zich tegen het amend. van den heer van Akerlaken niet zal verzetten, daar met *die som* toch kon worden gedaan, waartoe besloten was (!!)

De heer v. NISPEN verklaart te stemmen voor het amend. van den heer DOMMER, omdat hij hierin stemt tegen een beginsel, namelijk een beginsel van verhooging der uitgaven. Men moet zich [illegible] De heer [illegible] de woorden die hij gisteren sprak, zekere verwarring schijnt te hebben veroorzaakt, en toch heeft de Minister den stempel der waarheid op zijne woorden gedrukt. Maar sommige leden geven aan die woorden eene verkeerde beteekenis: zij hadden alleen het doel om te doen uitkomen, dat het amend. van den heer DOMMER regtstreeks gerigt is tegen het stelsel des Ministers om de uitgaven te verhoogen. Nu ziet Spr. in 't amendement van den heer van Akerlaken in wezen van al zijne protestatiën dezelfde strekking; want hij *halveert* de som, maar hij kan het stelsel niet halveren, en dan gaan wij denzelfden weg op, waarop [illegible] brengen mag.

De MINISTER VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN beweert nu, dat hij het amendement geen [illegible] maar dat het een eenvoudige financiële quaestie is.

De heer VAN HEEMSTRA [illegible] voor 't amendement van den heer DOMMER sprak, meent, dat na 't geen hij gehoord had, er geen reden was om het amendement van den heer DOMMER langer te verdedigen (vooral, [illegible] VAN HALL anders zou aftreden. *Onze lezers gelieven bij dit advies ons hoofdartikel na te lezen.*)

De heer v. HOËVELL zegt dat indien hier wendingen

worden genomen, het Spr. verwonderen zal indien iemand zal kunnen zeggen, dat die wending kwam van de zijde des Spr. Want gister beaamde de Min. dat het amendem. *stak in de hartader van zijn stelsel.* Waarom is dit nu niet het geval? Misschien omdat de heer Akerlaken zonder eenig motief, en gemakshalve, van de som *f* 6000 heeft afgesneden; Spr. gelooft het niet. Het halveren van de som belet niet dat het beginsel in zijn geheel blijve.

De heer ROCHUSSEN ziet van zijn voornemen af om zijne opmerkingen mede te deelen, omdat het uur thans te ver was gevorderd.

De heer SANDER (die ook gister was vóór het amend. van den heer DOMMER) verklaart dat hij *nu nog in eenigen twijfel* verkeert, of de aangevraagde verhooging wel noodig is (algemeen gelach). Daarom zal hij stemmen *tegen* het amendement van den heer DOMMER (daverend gelach), ondanks 't geen hij gezegd heeft ten vorigen dage, indien de Minister namelijk de noodzakelijkheid van de aanvrage wil verklaren.

De *Min. van Buitenl. Zaken* zal het genoegen hebben, om op verlangen van den heer Sander te verklaren, dat de aangevraagde verhooging noodig is in het belang des lands.

Het amend. van den heer Dommer wordt nu in stemming gebragt en met 35 tegen 31 stemmen *verworpen.*

Voor de heeren van Hoëvell, Huguenin, Reinders, Thorbecke, Zijlker, v. d. Veen, Ten Cate, de Lom, de Poorter, Anemaet, Hengst, van Bosse, Meylink, Jespers, Luyben, Beens, v. Eck, Westerhoff, Meeussen, Hugenholtz, v. Nispen, Dommer, Hoynck, v. Wintershoven, Bots, de Man, Strens, Storm, Dullert, Sloet tot Oldhuys en Heemskerk.

Het amend. van den heer VAN AKERLAKEN, wordt met 38 tegen 18 stemmen AANGENOMEN.

TEGEN de heeren: Reinders, v. Franck, Godefroi, Bosscha, v. d. Veen, Ten Cate, Engelen, v. d. Poel, Anemaet, Hengst, Gevers, de Brauw, v. Rheede, de Kempenaer, v. Amerongen, Luyben, v. Eck, Westerhoff, van Foreest, Hoekwater, de Man, van Zuylen, Sloet, Heemskerk, Delprat en Stolte.

Art. 5 wordt alsnu in stemming gebragt en met 39 tegen 27 stemmen *aangenomen.*

TEGEN: de heeren v. Hoëvell, Huguenin, Reinders, Thorbecke, Zijlker, v. d. Veen, Ten Cate, de Lom, de Poorter, Anemaet, Hengst, van Bosse, Jespers, v. Eck, Westerhoff, Meeussen, Hugenholtz, Dommer, Hoynck, van Wintershoven, Bots, de Man, Strens, Storm, Dullert, Sloet en Heemskerk.

Het is ¼ vóór 5 ure, en wordt de Vergadering mitsdien gescheiden tot morgen ochtend 11 ure.

's Gravenhage, 28 November.

Bij Koninklijk besluit van 9 Oct. 1854, n°. 25 is goedgekeurd de acte van oprigting tot de naamlooze vennootschap de Haagsche assurantie-compagnie voor brand enz.

Z. M. heeft aan den heer J. A. Mazel, adjunct-commies bij het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, tijdelijk toegevoegd geweest aan Hoogstdeszelfs gezantschap te Berlijn, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der orde van den Rooden Adelaar 4de klasse, hem door Z. M. den Koning van Pruissen geschonken.

Z. M. heeft mr. L. Beens, op verzoek, eervol ontslagen als notaris te Breda; en als zoodanig benoemd F. G. J. Beens, candid.-not. aldaar.

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Aduard; den heer G. Bouricius, thans surnumerair van 's Rijks belastingen ter arrondissements-directie Utrecht; aan den heer L. P. W. S. de Roy van Zuidewijn, op verzoek, eervol ontslag verleend als ontv. der in- en uitgaande regten en accijnsen te Poppe, en in zijne plaats benoemd den heer G. J. van Nieuwenhoven, thans fungerend visiteur der in- en uitgaande regten en accijnsen te Rotterdam.

Ingevolge overleg met de Belgische regering is de hoeveelheid versche visch, welke in den loop van dit jaar, tegen het verminderd regt, krachtens art. 19 van het handelsverdrag van 20 September 1851, over het tolkantoor te Westwezel in Belgie mag worden ingevoerd, vermeerderd met 25,000 pond.

Deze vermeerdering is zamengesteld uit 15,000 pond afgenomen van de hoeveelheid bij het tractaat op het kantoor van Gent aangewezen, en uit 10,000 pond op dat van Ostende.

Bij deze Courant worden verzonden de redevoeringen van de heeren Dullert, Westerhoff en van Zuijlen van Nijevelt (tweede rede).

De twee vellen druks, die ze beslaan, worden, op franco aanvrage, afgeleverd tegen 10 cents, en de 25 tegen *f* 2, behalve het frankeergeld.

---

* De gewone audientie van den Min. van Marine zal op Vrijdag den 1 December aanstaande niet plaats hebben.

---

* Heden morgen heeft, zonder militaire eerbewijzen, de ter aarde bestelling plaats gehad, op het R. K. kerkhof, van den majoor Schreuder, van het 2de regement dragonders. Op de begraafplaats bevond zich het korps officieren benevens het korps muzijk van gemeld regement, die aldaar de laatste eer bewezen aan den overledene, die om zijne uitmuntende hoedanigheden zoo bij zijne meerderen als minderen in hoog aanzien stond.

Zaturdag avond zal in het hôtel *Fuhri* het Indisch Genootschap weder eene algemeene bijeenkomst houden, onder voorzitterschap van den heer Cornets de Groot.

---

* Tot leden van de Kamer van Koophandel te dezer stede zijn herkozen de heeren P. Varkevisser en C. L. Keurenaer, die volgens den rooster dit jaar hebben moeten aftreden.

---

* Heden zijn voor de Arr. Regtbank alhier de pleidooijen voortgezet in de zaak tusschen den heer Maxwils, eischer als optredende voor en namens de gemeente 's Gravenhage, krachtens art. 143 der gemeentewet en den heer Lorenceau, tegenwoordig hoofdbestuurder of gérant van de maatschappij tot gaz-verlichting in Nederland, gevestigd te Parijs, gedaagde. Zooals men weet strekt de vordering tot nietig verklaring van het op den 3 Mei 1844 door het stedelijk bestuur alhier met den heer E. E. Goldsmid, destijds gérant der genoemde maatschappij, gesloten contract van gaz-verlichting voor den tijd van dertig jaren. De verdere voortzetting der pleidooijen is bepaald op Vrijdag a. s.

---

* Bij den boekhandelaar G. J. Mingelen (firma van Weelden en Mingelen) alhier en door diens tusschenkomst in de voornaamste gemeenten des Rijks, is verkrijgbaar gesteld het werk, getiteld: „Verslag over de zeevisscherijen, uitgebragt door de commissie, benoemd bij Kon. besluit van den 9 Febr. 1854, No. 57."

---

* De heeren A. C. Kruseman, te Haarlem, H. V. van Gogh, te Rotterdam, J. H. Gebhard en F. Muller, te Amsterdam en R. J. Schierbeek, te Groningen, hebben zich, zoowel in hunne betrekking van bestuurders der vereeniging tot bevordering van de belangen des boekhandels, als in het belang van zich zelve en van den Nederlandschen boekhandel, tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal gewend, ten einde hare aandacht te bepalen op de bemoeijingen der postdirecteuren met alles wat met de uitoefening van den boekhandel in betrekking staat. Zij meenen, dat de uitoefening van den boekhandel door postdirecteuren, in strijd is met de billijkheid, het staatsbelang en de wet. Als eene bijzonderheid wordt in dat adres medegedeeld, dat men zich bij het postkantoor te Utrecht kan abonneren op 133 dagbladen of periodieke werken. Zij verzoeken, dat bij de op handen zijnde herziening der postwet (die nog vóór het einde van dit jaar eene herziening moet ondergaan) hunne bezwaren zullen worden opgeheven.

Gewis zullen de talrijke vrienden van den hooggeschatten mr. Jeronimo de Vries met genoegen de aankondiging vernomen hebben, dat bij den boekhandelaar M. Coster, Jz. te Amsterdam eene korte levenschets benevens het portret van dien, ten voorleden jaar ontvallen landgenoot is verschenen. In weinige doch krachtige en welgemeende regelen schetst de heer P. H. Witkamp ons het leven en de verdiensten van dien algemeen geachten geleerde, die wars van eer- en roemzucht, zijn geheele leven slechts wijdde aan de wetenschap en aan het edele doel om nuttig te zijn aan zijne medemenschen; het onderwijs vooral vond in hem een ijverig en zorgvuldig bevorderaar. Het bij de *Levensschets* gevoegde portret schijnt ons toe de trekken van den waardigen man als het ware sprekend voor te stellen; ook de uitvoering is aanbevelenswaardig. Wij zijn overtuigd, dat velen in den lande, die den heer de Vries gekend en hooggeschat hebben, zich deze *Levensschets* zullen aanschaffen en wij achten het een gelukkig denkbeeld van den schrijver en van den uitgever hun daartoe in de gelegenheid te hebben gesteld.

De heer Mr. A. D. Meijer te Amsterdam geeft blijk van volharding om bij voortduring en juist ter gelegener tijd aan te dringen op de volvoering of als proefneming met een plan van meer zedelijk kansgenot aan weldadigheid gewijd, ter vervanging van de Ned Staats-Loterij, die bij elke behandeling van de Staatsbegrooting zoo sterk wordt besproken ten einde deze te doen afschaffen, en evenwel telkenmale wordt behouden.

Zijne nieuwe brochure levert weder een blijk van deze onvermoeide poging op. Zij voert ten titel: *Een woord betreffende vernalatiging van een voor de Natie belangrijke aangelegenheid, voor achtbare vertegenwoordigers aangeklaagd,* Deze brochure wordt ten voordeele der algemeene armen uitgegeven bij de firma Ipenbuur en van Seldan, te Amsterdam.

Men schrijft uit 's Hage aan den *Courrier de la Meuse*: „'t Is van sommige nieuwsbladen een gebrek dat zij al spoedig twijfelen aan door hen zelven niet verspreide nieuwstijdingen. Dezer dagen heb ik daarvan de ondervinding gehad, immers, schoon die bladen de tegenwoordigheid van generaal Lamoricière ontkend hebben, ik kan u nogmaals verzekeren, dat die officier eenige dagen in de residentie heeft doorgebragt, ten spijte van twee achtingswaardige kollega's die daarmede niet bekend waren."

Gisteren is te Leijden in zeer hoogen ouderdom overleden de hoogleeraar Matthijs Siegenbeek, een man, die zich door zijne talrijke letterkundige geschriften, enz., een onvergetelijken roem in Nedeland heeft verworven.

Gisteren heeft te Amsterdam de verkiezing plaats gehad van zes leden van de kamer van koophandel en fabrieken, ter aanvulling van de plaatsen der leden, die met ult°. Dec. a. s. moeten aftreden. Al de aftredende leden zijn weder herkozen; als: de heeren A. van Geuns, J. Boelen, J. Meijes, C. le Chevalier, F. van Heukelom en G. H. Matthes.

De *Amsterdamsche Courant*, de *Nederlander* en het *Goudsch Kronijkske* hebben dezer dagen hunne kolommen geopend voor een in hevige bewoordingen gestelden brief, ter regtvaardiging van Ruslands gedrag in de Oostersche quæstie en ter veroordeeling van dat der Westersche mogendheden. Wat dezen brief, in den *Times* opgenomen, ongemeen belangrijk maakte, zoo gaf men te verstaan, was dat hij door een Engelschman, door een lid van het Huis der Gemeente, door den vertegenwoordiger van het nijvere Manchester, geschreven was! Men kon daaruit afleiden — al wat men maar wilde, doch bepaaldelijk dit, dat de groote fabriekplaatsen in Engeland van het oorlogvoeren tamelijk afkeerig begonnen te worden.

Hoe juist deze half geformuleerde, half geinsinueerde gevolgtrekking was, blijkt uit het volgende berigt, gisteren door de Engelsche bladen aangebragt.

De heer John Brigt, lid van het Parlement en van het Genootschap der vredes-vrienden, heeft onlangs een brief geschreven over den oorlog. Die brief heeft zijne kiezers te Manchester dermate verontwaardigd, dat John Brigt Dingsdag ll., te Manchester, in effigie verbrand is, in New Crass.-Ward. op den stroopop had men deze woorden geschreven: Brigt, vriend van Nicolaas. (*de Tijd.*)

De kamer van koophandel en fabrieken te Utrecht heeft met 5 tegen 4 stemmen, verworpen het voorstel van den heer de Heus, om bij adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te ondersteunen het voorstel tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen. Afwezig waren twee leden, waaronder de voorzitter zelf. (*Handelsbl.*)

Per Telegraaf.

Parijs, 28 November. Berigten uit de Krim van 13 dezer, houden in, dat het weder beter geworden was. De troepen genoten den besten welstand en waren vol moed. De voorhoede van den generaal Mayran was ontscheept.

Het verlies der Russen is nu naauwkeuriger bekend en bedroeg 15,000 man; 5000 zijn op het slagveld begraven. Niet minder dan 70,000 Russen hebben deel aan het gevecht genomen.

De generaal Montebello heeft zich te Marseille ingescheept.

Advertentien.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 28 November 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.		
Ned. W. Schuld.	2½	58¾ 15/16 ⅞		Pct.	
Dito Certificat.	3	69¾	*Hope* 1798/1816	5	99½
Dito Dito.	4	88⅜ 7/16	Dito 1828/1829	5	99
O. I. Leening	4		Cert. 1831 1838	5	
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	83½
Hand.-Maats.	4½		Dito *Hope*	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	
Certificaten	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rotschild*	2½	47⅝ ¾	Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatiën	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	17⅞	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3	37¾ 15/16			
D° Binnenl. s/m.	3	32 11/16 ¾	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		5⅝	Metaliek	5	62⅝ ⅝
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	73 11/16 15/16
Portugal.			Dito Nation.	5	66⅝ ¾
Londen nieuwe.	5	36 3/16 ¼ ¼	Dito 1847	2½	31⅞ 2⅛
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2½	31⅞ 2⅛

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 95¾; Mexic. te Lond. 3 pct. 19⅝, [illegible] te Lond. 5 pct. [illegible]

Met uitzondering van Hollandsche fondsen, welke na bereids eene neiging van achteruitgang getoond te hebben, wederom onveranderd bleven, was de markt overigens zeer ongunstig gestemd met verkoopers in Oostenrijksche fondsen.

FRANKFORT, Maandag 27 November. Metalliek 5 pct. 65¼; Spanje binnenl. 3 pct. 32; dito 1 pct. 17¾.

LONDEN, Maandag 27 November. Consols op t. 91⅞, 92, 92⅛; N. Mexic. 3 pct. 21⅜, ⅝; 21⅜, ½; Spanje buitenl. 3 pct. 37¾; dito 1 pct. 18⅛, ⅜, 18⅛, ⅜; dito Certific. 5⅜, ⅝; dito Passiven 4½, ¾; Russen 4½ pct. 85; dito 5 pct. 95; Holl. 4 pct. 86; Turksche leening 6¾, 6¾.

PARIJS, Maandag 27 November. Fr. 4½ pct. 94.75; dito 3 pct. 71.15; Sp. binn. 3 pct. 33¾; dito 1 pct. 18⅜; Metall. 81.

WEENEN, Maandag 27 November. N. Metalk. 83; Leen. 97⅞; Bankactiën 1232; Zilver 26; Wissel op Londen 12.05.

MADRID, Vrijdag 24 November. Sp. 3 pct. 34.65; dito N. 1 pct. 18.20.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.